

pinna osad, mis olid soodsad just tamme asumisele ja mis on veel praegugi tammesalude asukohaks, nimelt: niisked, rammusad madalmaa pinnad ja savikad või savikasliivased kõrgendikkude omad. Tartumaal leidub praegusel ajal tammi üksikult ja vähemate salkadena leht- ja segametsis. Kõige rohkearvulisemalt on neid Otepää kihelkonnas Pühajärvest ida ja põhja pool ning Ahja ja Emajõe orgudes esinevail n. n. „soosaaril“. Need tammesalku kandvad soosaared, samuti üksikud puud ja võsastikud Virtsjärvest kuni Tartuni ning Emajõeist leitud rohkearvulised tammetüved on tunnistuseks, et varem ajal on tamm olnud valitsevaks puuks Emajõe ürgoru alal.

Metsade moodustamisest osavõtvate puude liikide järele jagunevad Tartumaa kihelkonnad järgmiselt:

Valitsevad lehtpuud (peaasjalikult mõlemad kaseliigid, siis haavad ja saared):

1. 50—75% metsadest: Avinurme, Laiuse, Torma, Kodavere, Puhja, Tartu-Maarja kihelkonnas.

2. Alla 50%: Nõo, Kambja.

Valitseb kuusk:

1. 50—75%: Kursi, Äksi.

2. Alla 50%: Palamuse, Maarja-Magdaleena, Otepää.

Valitseb mänd:

1. 50—75%: Rannu, Rõngu.

2. Alla 50%: Võnnu.

Metsarikkuse järele võib Tartumaad jaotada järgmisesse osadesse:

Kõige metsarikkamad alad, kus mets võtab oma alla üle 50% kogu pindalast, on metsade kompleks: Virtsjärvest kirde, Kursi ja Äksi kihelkonnas, Pedja, Laeva ja Emajõe vahel. Siin on valitsevaks puuks kuusk (50—75%).

Siis väiksem metsa-ala, mis ulatub Kaiu järvest alates kagu-sihis piki Maarja-Magdaleena — Kodavere vahelist piiri, 12—15 km:i pikkuselt ning 8—10 km:i laiuselt, ja väiksem metsa-ala — Avinurme kihelkonnas ja Torma kihelkonna kirdeosas, kus valitsevad lehtpuud (50—75%). See vähem ala moodustab edelapoolse otsa suurest metsadevööst, mis asub Peipsist põhja ja loode pool.

Ala, kus metsa on 30—50% kogu pindalast, ulatub piki Peipsi lääne- ja edelarannikut umbes 10—20 km:i laiuse, paiguti põldudest ja niitudest katkestatud vööna läbi Torma, Kodavere ja Võnnu kihelkonna.

2. Päikesepaisteliste kinkude ja nende lõunanõlvade taimeestik. Tartumaa rohkete drömlin- ja moreenkinkude taimeestikule on tüüpilised kuivade päikesepaisteliste kinkude ja nende lõunanõlvade taimeühiskonnad, mis peaaegu terveks päevaks on asetatud täielisele päikesepaistele. Iseäranis sageli leiame sääraseid kuivi päikeselisi asukohti maakonna lõunapoolses osas, kus domineerimas moreenkünkad. Nende asukohtade iseloomulikkude ja sageli esinevate liikide kõrval, nagu aaskaer (*Avena pratensis* L.), lamba-aru-